

Corrupció a les Balears

L'ex-batlle d'Andratx Eugenio Hidalgo (d'esquena), durant el judici pel cas Andratx, la primera gran causa de corrupció urbanística a Mallorca.

El caramull de la vergonya

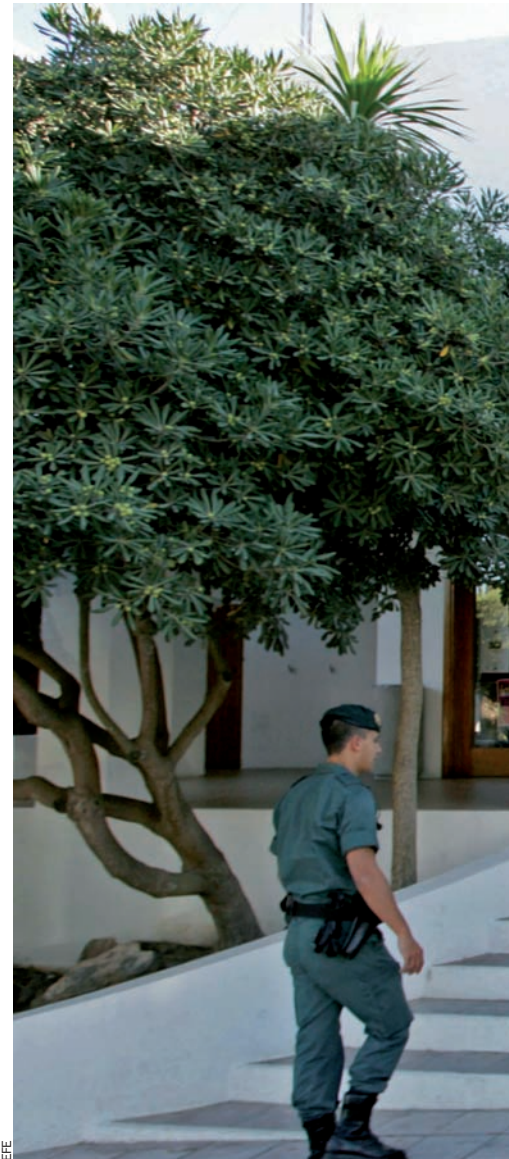
Els nombrosos casos de presumpta corrupció s'acaramullen a les Balears davant l'estupefacció social.

Es fa difícil, per l'abundància, de recordar tots els casos de presumpta corrupció que en aquests moments són investigats judicialment a les Illes. Possiblement el lector reté el darrer que esclata i ja ni recorda els anteriors, cosa lògica, atès que la majoria han esclatat en el breu període dels mesos d'enguany. Tanmateix són vius, cada un en fase diferent, i ja són onze. Cal ser prudent a l'hora de tancar la llista. És possible que aviat s'hagi d'eixamplar. Tot esperant si en brollen més, l'inventari de presumptes corrupcions polítiques ja és prou llarg. És el caramull de la vergonya.

Cas 'ajudes'. Es coneix amb aquest nom la presumpta trama muntada al Consell de Mallorca per part d'UM, durant el mandat passat –en què presidi la institució Maria Antònia Munar–,

per afavorir mitjançant subvencions entitats afins políticament o formades per persones que són militants del partit. El cas començà amb una denúncia d'un particular, i el jutge que s'encarregà d'investigar-lo, Pere Barceló, al cap d'uns quants mesos en decretà l'arxivament. Semblava, doncs, acabat. Però sobtadament l'Audiència de Palma el corregí. Ordenà que es tornàs obrir i que es continuàs investigant. Una de les imputades és Dolça Mulet, ex-vice-presidenta del Consell i actualment membre de la majoria governant (PSOE, Bloc i UM) a la mateixa institució.

Cas 'cavallistes'. L'ex-batlle del municipi mallorquí de ses Salines, Sebastià Vidal, del PP, legalitzà ca seva –un xalet construït de bell nou– d'una forma molt particular: com un club hípic. Per poder fer-ho passar legalment, demanà a uns altres batlles del PP que certificassin que l'Agrupació Cavallista de ses Salines –d'aquí ve el nom amb què els mitjans locals han batejat el cas– actuava als seus respectius municipis, amb la intenció de declarar-la d'interès general amb seu al seu xalet. Resta pendent d'obrir-ne judici oral, que s'espera que sigui convocat aviat. Hi són acu-

El Palma Arena

A Palma corren rumors sobre allò que tothom –periodistes, polítics, advocats...– considera el cas dels casos: el cas *Palma Arena*. Es tracta d'un velòdrom construït per indicació expressa de Jaume Matas –com totes les grans obres fetes durant el quadrienni 2003-2007, i no únicament les del seu govern, també les de l'Ajuntament de Palma– durant la legislatura passada per a encabir un campionat del món de ciclisme de pista. Una idea en principi raonable, atès que a Mallorca hi ha hagut, tradicionalment, una gran afecció a aquest esport (recordem, si no, Guillem Timoner, diverses vegades campió mundial de bicicleta rere moto). Tanmateix, la lloable intenció es concretà en una edificació si més no estranya, perquè no serveix per a res més sinó per

a fer aquesta mena de competició. No és un polisportiu. I costà uns 110 milions d'euros, per bé que la previsió inicial no era ni de 50. Una enormitat de diners per a celebrar-hi únicament curses de bicicletes. I encara més si, com és el cas, després del campionat inaugural no se n'hi ha tornat fer cap més. De fet, el govern actual no sap gaire bé a què dedicar la gran edificació. Tal com es construï, no és vàlid per a practicar-hi cap més esport. Així doncs, de moment, la Conselleria d'Esports i Joventut hi traslladarà la seva seu i, per aprofitar-ho al màxim possible, el lloga per fer-hi concerts de música o el cedeix per a fer mítings polítics quan hi ha campanya electoral. Massa poc ús, havent costat més de 100 milions. Però la manca d'ús i de rendibilitat social no és la cosa pitjor, sinó que la fiscalia anticorrupció s'ha interessat per esbrinar les presumptes irregularitats que s'hi van poder cometre en tot el procés d'adjudicació i execu-

Els escorcolls als edificis públics han esdevingut habituals a les Illes. A la imatge, la Guàrdia Civil entra a l'Ajuntament de Sant Josep, a Eivissa.

EL TEMPS

Com que el Palma Arena no serveix per a cap més esport llevat del ciclisme, la conselleria el lloga per a fer-hi concerts i esdeveniments.

ció. Segons les informacions de la premsa local, la direcció arquitectònica de l'obra cobrà quasi 9 milions d'euros. Una quantitat que sembla ben exagerada. Més tèrbola resulta tota aquesta història del Palma Arena si s'ha de fer cas d'allò que explicà a *El Mundo-El Día de Baleares* el primer arquitecte de l'edifici: que a parer seu va ser acomiadat perquè no s'avenia a gastar el màxim en materials quan podia obtenir-los més barats. D'aquesta manera suggeria que el canvi en la direcció tècnica obeïa a interessos perversos. Val a dir que de moment no hi ha actuació judicial contra ningú, però és evident que el cas esclatarà d'aquí a no gaires de mesos –s'especula que a principi de l'any vinent– i que pot acabar essent el cas de tots els casos; és a dir, el més profund, quant a corrupció. A qui afectarà? En públic no se'n diu res. Però en privat tothom posa un èmfasi especial a dir que l'edifici va ser un caprici de Matas.

Partits sota sospita

Tant el PP com UM tenen militants –en el cas del PP, ex-militants, perquè ha expulsat els implicats o bé s’han donat de baixa del partit, cosa que no ha passat a UM– que són investigats per presumpta corrupció. Sovint, des de la dreta, s’apunta que el PSOE també en té. És ver, però és prou diferent. Perquè el cas *Eivissa Centre*, que l’afecta, no ha implicat cap decisió judicial semblant a les que s’han pres en els altres casos –presó, judici, greus acusacions... Aquest afer esclatà just abans de les eleccions autonòmiques i municipals de l’any passat, quan el secretari general del PSOE eivissenc, Roque López, perdé el poder per la intervenció de la direcció balear i espanyola. Irritat, abandonà el partit i fou llavors quan filtrà tot un reguitzell de presumptes corrupcions en què deia que havia incorregut el seu ex-partit. Hi ha molts dubtes sobre les acusacions. No falten especialistes del món del dret que opinen que tot és foc d’encenalls. Emperò de moment el cas és viu: en fase de prendre declaracions sense que s’hagi concretat amb cap acusació. Podria passar, però no ha passat. Per tant, no es tracta d’un afer semblant als que afecten PP i UM.

L’única formació amb representació al Parlament balear que no té cap sospita de corrupció al damunt és el Bloc (PSM, EU, Verds i ERC). Potser per això és l’única que es mostra implacable contra els implicats en aquests esdeveniments vergonyosos. Ha demanat la dimissió de l’ex-conseller Josep Juan Cardona –actual diputat i president del PP d’Eivissa–, arran del cas *Ordinas*; i, també ha demanat la de Bartomeu Vicens, portaveu parlamentari d’UM, implicat en els casos *So n’Oms* i *pla territorial*. I val a dir que Vicens és germà del conseller de Mobilitat i Ordenació del Territori, Gabriel Vicens, del PSM.

EFE

sats l’ex-batlle se ses Salines, a més dels de Selva, Joan Rotger; el de Montuïri, Gabriel Matas; l’ex-batlle de Campos, Andreu Prohens; l’ex-batlle de Santa Margalida, Antoni Olmo; el tinent de batlle d’Inca, Joan Rubert; el tinent de batlle de Llucmajor, Joan Jaume; el batlle de Lloret, Joan J. Ramis; el de Sa Pobla, Antoni Serra; i també l’ex-batllera de Felanitx, Catalina Soler, avui diputada al Parlament i portaveu del PP. Com que Soler és aforada, el cas haurà de ser jutjat pel Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears. Els és imputat el càrrec de falsedat documental. De tots els casos de presumpta corrupció, és l’únic que no implica l’apropiació de diners ni de comissions il·legals.

Cas ‘Eivissa Centre’. Neix de l’acusació de l’ex-secretari general del PSOE d’Eivissa, Roque López, que quan fou obligat a dimitir sortí del partit i començà a fer filtracions

a *El Mundo-El Día de Baleares* de converses privades que havia enregistrat amb antic companys de partit, i que suposadament impliquen el seu ex-partit en una operació de cobrament de comissions il·legals a la Vila d’Eivissa. Fa gairebé un any i mig que el cas és a les mans del jutge, que ha pres declaració a López i a tots els que ell acusà, però de moment no hi ha cap acusació formal.

Cas ‘Bitel II’. Damià Vidal, ex-gerent de l’empresa pública Bitel –dedicada a serveis informàtics– durant el govern de Jaume Matas, és acusat d’haver muntat un operatiu per quedar-se diners públics. Mitjançant encàrrecs fantasma, entre més sistemes, i també fent compres particulars amb la targeta de crèdit, sembla que arribà a apropiarse uns 700.000 euros. El cas és anomenat *Bitel II* perquè ja hi hagué un cas *Bitel I*: a la primera presidència de Matas (1996-1999),

La detenció de Rodrigo de Santos va esdevenir un dels escàndols més sonats per la relació amb la droga i la prostitució.

aquesta empresa serví per a readreçar correus electrònics que permetien, segons l'oposició socialista, que el president tengués informació d'allò que pensava fer el conseller d'Urbanisme

del Consell de Mallorca (aleshores a les mans de l'aliança entre PSOE, PSM, UM i EU-Verds), el socialista Francesc Quetglas. Finalment Matas va ser eximit de qualsevol responsabilitat en l'espionatge. La declaració d'un tècnic en matèria informàtica i professor de la UIB fou crucial per a exculpar Matas. Aquest tècnic era Damià Vidal.

Cas 'De Santos'. Pren el nom de Javier Rodrigo de Santos, ex-tinent de batlle d'Urbanisme de l'Ajuntament de Palma durant el mandat passat, de Catalina Cirer, del PP. A principi d'any se sabé que la fiscalia anticorrupció l'acusava d'haver-se gastat uns 50.000 euros en drogues i prostíbuls, a compte de la targeta de crèdit oficial. L'escàndol fou immens perquè es tractava d'un home de la màxima confiança de Jaume Matas i a qui hom pronosticava una gran projecció política, tot i que, incomprendiblement, havia renunciat a presentar-se a les eleccions del 2007. Més escandalós fou quan, en una declaració rutinària, el jutge l'acusà d'abusos a menors i l'encarcerà. Avui dia resta empresonat sense fiança. Ben aviat un tribunal popular el jutjarà per l'afer de la targeta de crèdit. Respecte als abusos a menors, ell els negà amb vehemència i, segons rumors que corren per Palma, podria haver al·legat que es tracta d'alguna operació per venjar-se d'ell. De tota manera, continua a la presó.

Cas 'Matutes'. Afecta la filla del conegut empresari eivissenc Abel Matutes. Stella Matutes (vegeu la informació d'Eivissa) és acusada d'haver afavorit interessos privats seus en la gestió al capdavant de l'àrea d'Urbanisme del Consell d'Eivissa-Formentera durant el mandat passat, en què el PP hi governà amb majoria absoluta.

Cas 'Andratx'. Fou el primer gran cas de corrupció de l'època Matas que esclatà. El 26 de novembre del 2006, en una operació espectacular de la policia, foren detinguts el batlle d'Andratx, Eugenio Hidalgo; l'ex-director general d'Ordenació del Territori del govern, Jaume Massot; i l'ex-zelador del municipi, Jaume Gibert, tots tres del PP. Entre més càrrecs, eren acusats d'operacions urbanístiques il·legals, de construcció en terreny protegit (el batlle) i, en resum, d'usar l'ajuntament per afavorir els interessos particulars. La complexitat del cas és enorme i per això ha estat separat en quasi 70 peces diferents. La primera ja ha estat jutjada i tots tres condemnats. De tota manera, la part més important de les acusacions encara resta pendent de judici.

Cas 'pla territorial de Mallorca'. En aquesta causa s'investiga la possible comissió d'un delictes d'informació privilegiada en la requalificació d'uns terrenys –de rústics a urbanitzables–, mitjançant el pla territorial de Mallorca, aprovat durant el mandat passat del Consell de Mallorca, sota el govern d'UM amb el suport del PP. Ambdós partits l'aprovaren amb el vot contrari de l'oposició d'aleshores, PSOE, PSM i EU-Verds. Hi ha diversos imputats, entre els quals Bartomeu Vicens, d'UM; Jaume Font, del PP; i els empresaris Vicenç Grande i els germans Sastre, tots tres promotors immobiliaris.

Cas 'So n'Oms'. Pren el nom d'un polígon que hi ha vora l'aeroport de Son Sant Joan, a Palma. Restava sota secret del sumari –prorrogat per tercera vegada– i només se'n sap que s'hi investiguen diversos delictes –falsedat de factures i tràfic d'influències, entre més– en la compra-venda dels

Corrupció igual a càstig electoral?

És la pregunta de milió. L'allau de corrupció que esquitxa el PP i UM tindrà un cost electoral per a aquests partits el 2011? La història electoral balear no permet d'assegurar-ho. Si més no al PP mai no li ha implicat un descens de suport electoral significatiu. I ara? Tot pot ser, però hi ha una dada que cal tenir en compte. Segons que va publicar el *Diari de Balears* fa dues setmanes, el PP balear ha augmentat la militància en un miler de persones –958, per ser exactes– d'ençà de fa un any, és a dir durant el període en què han esclatat tots els escàndols que l'afecten. La solidesa de la base social del PP, doncs, pareix assegurada. De moment, no hi ha cap indici que es pugui esbucar o que pugui haver engegat una tendència negativa. Potser per això un alt càrrec socialista del govern de Francesc Antich confessava no fa gaire a aquest setmanari que “no hem d'esperar que la corrupció afecti el PP a les urnes; l'hem de guanyar per nosaltres mateixos sense esperar que perdi suport significatiu”.

L'ex-gerent del Consorci per al Desenvolupament Econòmic de les Illes Balears (CDEIB), Antònia Ordinas, i la seua esposa, Isabel Rosselló, en sortir del jutjat.

terrenys que ocupa avui dia el polígon esmentat. Hi són imputats el portaveu parlamentari d'UM, Bartomeu Vicens, i l'ex-president del Parlament, per UM, Maximilià Morales, juntament amb més persones. Fa dues setmanes el cas féu una passa més: per ordre de la fiscalia anticorrupció, foren escorcollats uns quants domicilis privats d'alguns dels implicats, entre els quals hi ha un directiu d'IB3. Amb relació a aquesta operació, el diari *El Mundo-El Día de Baleares* assegurarà que la fiscalia s'ha interessat al Tribunal Superior de Justícia de Balears (TSJB) per la manera com hauria de detenir Vicens, ates que és aforat.

Cas 'Turisme Jove'. La justícia investiga les malifetes dels dirigents del Consorci Turisme Jove durant la legislatura passada. Aquest organisme depenia de la Conselleria de Joventut i Esports, al capdavant de la qual hi havia Rosa Puig, una de les mans

dretes de Jaume Matas. Segons que ha transcendit, els dirigents del consorci muntaren un entramat de corrupció per aprofitar-se'n econòmicament. Hi són imputats l'ex-gerent del consorci, Damià Amengual; l'ex-cap de serveis i instal·lacions de l'entitat, Juan Francisco Gonsálbez; la seva esposa, María Auxiliadora Pérez; el comptable, Jaume Cerdà; i un empresari de la construcció. Són acusats d'haver cobrat comissions il·legals i de malversació de cabals públics, entre més delictes.

Cas 'Ordinas'. És el cas de corrupció més recent. I, ara per ara, el més important. L'ex-gerent del Consorci per al Desenvolupament Econòmic de les Illes Balears, Antònia Ordinas, i la seva esposa, la soprano Isabel Rosselló, foren detingudes, juntament amb més persones, acusades d'haver organitzat dins el consorci tota una trama corrupta per obtenir-ne benefi-

cis il·legals. Bàsicament sembla que es tractava d'encarregar estudis sense sentit o simplement falsos, en canvi de grans quantitats de diners, a més de contractar una enorme quantitat d'obres i serveis en canvi de comissions il·legals que podrien arribar a ser d'un 30% —en alguns casos, menys. El total contractat sota sospita arriba a 7,5 milions d'euros, de la qual cosa es dedueix que les comissions il·legals que pogué haver rebut pujarien a 2 milions, o no gaire manco. Ordinas i De primer, Rosselló es negaren a declarar. Però, aconsellades pel seu advocat, acabaren col·laborant. Ordinas ho digué als periodistes en sortir d'una declaració: "Absoluta col·laboració amb la justícia." Fruit d'aquesta estratègia de defensa fou detingut l'ex-director de Promoció Industrial del govern de Jaume Matas, Kurt Viaene, que, juntament amb Ordinas i Rosselló, resta a la presó de manera incondicional per ordre de la jutgessa encarregada de la investigació. Aquest afer és el que de moment té més implicacions polítiques, car Ordinas ha declarat a la jutgessa que l'ex-conseller de Comerç i Indústria, Josep Juan Cardona, n'estava al corrent i, segons diverses informacions de premsa local, també va dir que Viaene assegurava que una part de les comissions il·legals les cobrava el conseller. Cardona ha negat totes aquestes acusacions, ha dit que ell no en sabia res de res i de moment no ha dimitit els càrrecs. És diputat del Parlament i president del PP d'Eivissa.

Aquest cas ha aportat algun episodi certament tragi-còmic. Ordinas confessà on guardava almenys part de les comissions il·legals: en una llauna de Cola Cao enterrada al jardí de ca seva. La fotografia del jutge, el fiscal i Ordinas —amb un petit ca sobre l'espatlla— mirant com un policia desenterrava la llauna plena de diners ha fet fortuna. S'ha convertit, la llauna de ColaCao enterrada, en una mena d'icona simbòlica de la corrupció política balear: tothom en parla i en fa acudits. Val a dir que a dins hi havia uns 240.000 euros i uns 10.000 dòlars.

Miquel Payeras